

Certificatie houdt scherp

Uit onderzoek blijkt de toegevoegde waarde van OHSAS 18001 groot. Bedrijven met een gecertificeerd arbomanagementsysteem kunnen door hun focus op arbo en veiligheid beter verbeteringen doorvoeren. De praktijk bij drie willekeurige bedrijven bevestigt dit.

tekst Pieter van den Brand

Op de vraag wat voor hem de belangrijkste reden was om OHSAS 18001 in te voeren, antwoordt directeur Peter van Leeuwen van J. De Kluyver Dakbedekking in Rhoon: "Het laatste wat ik wil is tegen een gezin moeten zeggen dat papa niet meer thuiskomt". Van Leeuwen verwijst daarmee direct naar de veiligheid van zijn vijftien medewerkers. "Dakdekken is een risicovol beroep. Om een rol bitumen goed te laten hechten, verweken wij de onderzijde ervan met branders. We werken met een beheersbare brand. Zolang die beheersbaar blijft, is er niets aan de hand." Het grootste gevaar voor de dakdekker is niet het vuur, maar een val van grote hoogte, weet Van Leeuwen. Hij werkt 28 jaar bij het bedrijf dat hij in 2009 overnam, samen met compagnon Ruud de Boer. Als rechterhand van de toenmalige directie tuigde hij in de jaren daarvoor een arbomanagementsysteem op volgens OHSAS. Daarvoor had het dakbedekingsbedrijf het VCA**-certificaat (Veiligheids Checklist Aannemers). "Daar hebben we best veel aan gehad, maar VCA blijft toch een afvinklijstje om pun-

ten te scoren. Met OHSAS kunnen we veiligheid op eigen wijze invullen en borgen. Dat sluit beter aan op de praktijk. Onze medewerkers zijn beter over veiligheid gaan nadenken, terwijl allerlei verplichtingen die zij als ballast zagen, er niet meer zijn. Ze waren de verplichte toolboxmeetings uit de VCA meer dan zat. Een veiligheidsbespreking kan op elk moment van de dag, met één persoon, een ploeg of het volledige personeel. Op elk moment dat het iets toevoegt aan de veiligheid. Zo vertel ik mijn mensen welke veiligheidsmaatregelen ze moeten treffen als ze voor het eerst naar een klus gaan. Ik ken de locatie, omdat ik er voor de offerte ben geweest. Meestal volgen ze mijn advies op, al blijf ik wel alert. Ook houd ik een veiligheidsdagboek bij." Mist hij zonder VCA-certificaat geen opdrachten? "Klanten waar ik graag voor werk en die VCA eisen, kan ik nu vertellen dat ik iets beters heb. Een inkoper bij een klant van ons vroeg laatst aan zijn KAM-coördinator of ze voortaan niet OHSAS moesten vragen. Het geeft onze klanten de zekerheid dat we continu streven naar zo veilig mogelijk wer-

ken. Natuurlijk, er kan vandaag nog iemand van het dak vallen. Menselijke fouten zijn nooit uit te sluiten. Maar dankzij OHSAS hebben we die factor wel veel beter in de smiezen."

Vak apart

Juist veiligheidsbewustzijn is essentieel, stelt Harrie Sluijter van Prysmian. Onder de naam Draka Kabel verwierf deze kabelfabrikant in mei 2000 een van de eerste certificaten van het in 1999 verschenen OHSAS. Als country QHSE-manager heeft Sluijter zes locaties in Nederland onder zijn hoede. "Je kunt een machine wel technisch gezien veilig maken, maar het personeel dat de machine bedient moet er ook veilig mee omgaan. De operator moet de belangrijkste veiligheidsrisico's op zijn werkplek kunnen benoemen en hij moet weten wat te doen bij een storing. In onze interne opleidingen besteden we daar veel aandacht aan. Wat we beogen is eigenaarschap te creëren: dat iedere medewerker zich verantwoordelijk voelt voor een veilige werkplek." Een van de manieren voor het personeel om aan de bel te trekken, is een toegankelijk formulier om onveilige

De Kluyver

Initial

situaties te melden. “Bij de introductie destijds werkte dat zo goed”, zegt Sluijter, “dat we de binnengekomen meldingen moesten gaan prioriteren.”

De arbowetgeving verplicht bedrijven een risico-inventarisatie & -evaluatie (RI&E) te maken. Met OHSAS als arbo-managementsysteem, stelt Sluijter, heeft Prysmian daar structuur in aan kunnen brengen. “Het systeem geeft ons houvast om overzicht te houden op alle arbo- en veiligheidsaspecten. We weten nu of we alles afgedekt hebben. Het maakt het bovendien makkelijker uit te leggen aan externe instanties als de Inspectie SZW

nodig. Veilig werken volgens OHSAS helpt daarbij. Daarom heeft onze directie het systeem van meet af aan omarmd. Het systeem dwingt ons om continu verbeteringen te zoeken. OHSAS is meer dan een papertje en een digitaal systeem, het spoot aan tot gericht actie ondernemen als je constateert dat iets niet in orde is.”

Parkeren

Op de parkeerplaats van de Initial-vestiging in Nieuwegein hangt bij de ingang een bordje met de tekst ‘Uw auto graag achterwaarts inparkeren’. “Een van de redenen is dat je dan bij een calamiteit

durend aan werken. Op dezelfde wijze hebben we de verkeersregels en veiligheidsinstructies verbeterd”, zo vertelt Wouters. De aandacht hiervoor, wil hij beslist stellen, wordt mede door OHSAS ingegeven. “OHSAS zet ons ertoe aan zaken beter en simpeler te doen.” Het veiligheidsbewustzijn onder de Initial-medewerkers krijgt aandacht in wat Wouters ‘arbo-presentaties’ noemt. Tijdens deze voorlichtingsbijeenkomsten krijgen medewerkers uitleg over arbo- en veiligheidsonderwerpen, van het opvangen van fysieke belasting en voorkomen van bekneld raken tot het omgaan met chemicaliën en dragen van beschermingsmiddelen. “Op elk werkoverleg is veiligheid het eerste agendapunt. We roepen medewerkers nadrukkelijk op om gevaarlijke situaties te melden.” Initial, onderdeel van de Britse Rentokil Initial Group, levert facilitaire diensten, van hygiëne- en sanitaire producten tot bedrijfskleding en linnengoed. In ons land bezit Initial vier industriële natwasserijen en zeven distributiecentra. Met de implementatie van het in 2009 OHSAS 18001-gecertificeerde arbo-managementsysteem wil het bedrijf de lat hoger leggen. “Uit eigen beweging”, benadrukt Wouters, “er zijn geen wettelijke verplichtingen en het is ook geen expliciete eis vanuit het concern of onze klanten. Onze drijfveer is primair om »

‘Het voordeel van certificatie: er kijkt een externe mee. Dat voorkomt bedrijfsblindheid’

en de brandweer dat arbo en veiligheid goed zijn georganiseerd. Het voordeel van certificatie is dat er iemand van buiten het bedrijf meekijkt in de persoon van de auditor. Dat voorkomt bedrijfsblindheid.”

Sluijter is tevreden over OHSAS. “Om efficiënt kabels van hoge kwaliteit te maken, heb je een schone en ordelijke werkplek

sneller kunt vertrekken”, licht SHE-manager Camiel Wouters toe. Bij de receptie krijgen we een geplastificeerd A4’tje met het veiligheidsreglement te zien dat bezoekers uitleg geeft in heldere pictogrammen. “De inhoud is hetzelfde, alleen dan voor iedereen veel duidelijker uitgedrukt. Het zijn de kleine dingen op het gebied van veiligheid waar we voort-

Prysmian

continu de arbo- en veiligheidsprestaties van ons bedrijf te verbeteren.” De branche voor linnenverhuur en wasserijbedrijven heeft een eigen arbocatalogus (Raltex). Voor het opstellen van RI&E’s heeft de branchevereniging FTN een eigen webapplicatie ingevoerd die Initial ook gebruikt. “Na het opstellen van de RI&E

tificatieschema van OHSAS in ons land beheert, een onderzoek uit naar de toegevoegde waarde voor de certificaathouders. De belangrijkste reden om OHSAS in te voeren voor de 147 ondervraagde bedrijven is de behoefte tot verbetering van de prestaties op het vlak van arbo en veiligheid. OHSAS-certificatie houdt

met OHSAS aan de slag te gaan, het aantal ongevallen met verzuim met circa een derde omlaag is gebracht. Met een paar muisklikken laat directeur Van Leeuwen de ongevalsstatistieken van dakbedekkingsbedrijf De Kluyver zien. “Voorheen zaten we op drie ongelukken per jaar. Sinds OHSAS zijn dat er een of twee, in een aantal jaren zelfs nul.” Prysmian heeft wisselende ervaringen. “Sinds 2000 is een dalende trend zichtbaar, maar er zijn ook jaren geweest met een terugval in de ongevalscijfers. Vandaar ook onze focus op veiligheidsbewustzijn van hoog tot laag in de organisatie”, zegt Sluijter. Bij Initial is OHSAS goed voor een halvering van het aantal ongevallen met verzuim (van dertien in 2010 naar zeven in 2012). Wouters: “Door OHSAS zijn we ongevallen en incidenten beter gaan registreren en hebben we een scherper beeld gekregen van onze veiligheidsrisico’s en de onderliggende oorzaken. Hierdoor zijn we in staat om effectieve corrigerende en preventieve maatregelen te nemen. Idealiter zou ik ook alle bijna-ongevallen geregistreerd willen zien, wat sommige vestigingen al doen. OHSAS verhoogt de werklust, ook voor mij als arboprofessional, maar we krijgen er ongelooflijk veel voor terug.”

‘We zien OHSAS 18001 als een handvat om de veiligheid en gezondheid te managen’

voeren wij echter nog een extra assessment uit om te zien of de vastgestelde beheersmaatregelen effectief zijn en een aanvaardbaar restrisico opleveren. Dat doen we voorafgaand aan de invoering van deze maatregelen. Dat geeft een nog beter inzicht in de veiligheidsrisico’s.”

Onderzoek

Op dit moment hebben zo’n 300 bedrijven in Nederland een OHSAS 18001-gecertificeerd arbomanagementsysteem. In juni dit jaar voerde de Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen (SCCM), dat het cer-

ons bedrijf scherp, stelt driekwart van de ondervraagden. Veertig procent van de bedrijven verwacht dat hun klanten in de toekomst vaker om OHSAS zullen vragen. Bijna de helft geeft aan het OHSAS-certificaat belangrijk te vinden in het licht van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Wat ook geldt voor Initial. Gezondheid en veiligheid zijn belangrijke thema’s in de MVO-verslaglegging van het bedrijf. “We zien OHSAS als een handvat om deze onderwerpen te managen”, zegt Wouters. Uit het SCCM-onderzoek blijkt dat door

Pieter van den Brand is journalist.